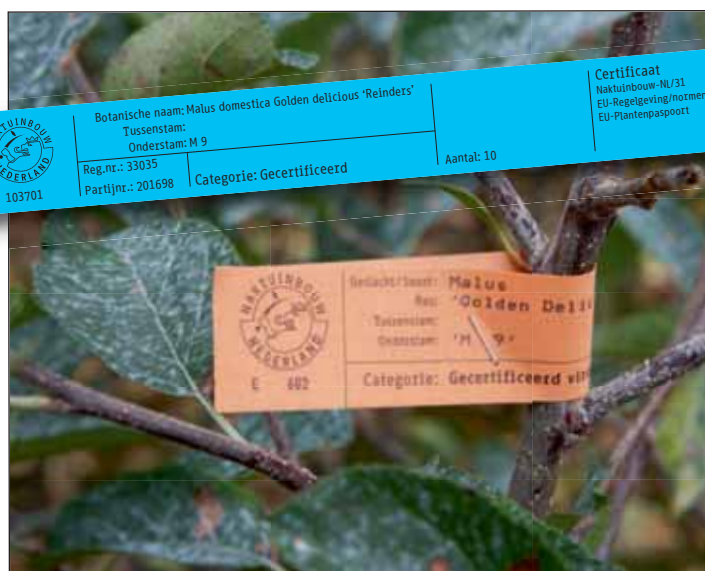

De 7 grootste veranderingen

De nieuwe EU-brede richtlijn voor fruitgewassen raakt iedere kweker van fruitbomen, onderstammen van grootfruit en uitgangsmateriaal voor zachtfruit. Frans Claassen, manager Keuringen bij Naktuinbouw, Mark Kriellaars, eigenaar van Kriellaars Boomkwekerijen voor onderstammen, en Bas van den Boom, directeur bij fruitboomkwekerij Botden & van Willegen, over de zeven grootste veranderingen.

Het oranje strookje voor gecertificeerd materiaal wordt vervangen door een blauw strookje

1. Uniforme Europese aanpak

Doel van de nieuwe richtlijn zijn meer uniforme regels voor het certificeren van fruitgewassen. Zodat de kwaliteit van het uitgangsmateriaal in heel Europa beter vergelijkbaar wordt. Het is een richtlijn, geen verordening. Dat betekent dat er niet één Europese wet voor elke lidstaat geldt. Elk land stelt zijn eigen keuringsregels voor fruitgewassen op, in lijn met de richtlijn.

Frans Claassen:

“Nederlandse kwekers van uitgangsmateriaal hoeven nauwelijks extra stappen te zetten om aan het nieuwe reglement te voldoen. Maar het is een misvatting dat Nederland een unieke positie heeft. Ook andere landen waar veel uitgangsmateriaal voor fruitgewassen wordt geteeld hebben goede certificeringssystemen. Ze waren alleen niet onderling vergelijkbaar. Nu wel.”

Bas van den Boom:

“Sommige landen mogen de keuring op orde hebben, met het nieuwe blauwe strookje krijgen Nederlandse bomen dezelfde status als bomen uit elke willekeurige lidstaat. Terwijl de kwekers, de vermeerderingstuinen die het uitgangsmateriaal moeten leveren en de keuringsdiensten lang niet overal dezelfde kennis en jarenlange ervaring hebben als in Nederland. Met het nieuwe systeem raken we de herkenbaarheid van de Nederlandse kwaliteit kwijt. Wat dat voor de export betekent moeten we afwachten. Canadezen hebben bijvoorbeeld een sterke voorkeur voor bomen met een oranje strookje. Het is maar de vraag of zij die verbreiding naar de hele EU accepteren.”

2. Rassen verplicht registreren

Alle rassen waarvan planten worden verkocht aan professionele fruittelers (gecertificeerd of CAC), moeten officieel zijn geregistreerd. Vanaf 1 januari start de Europese database Frumatis. Elke lidstaat laadt hierin zijn eigen rassenregister.

Frans Claassen:
“Niet alle keuringsdiensten zijn even ervaren. Er moet kennisuitwisseling tussen keurmeesters uit verschillende lidstaten komen.”

Ook alle rassen die bij CPVO kwekersrechtelijk zijn beschermd komen hierin. In de loop van 2017 is daarmee een Europees rassenregister een feit. Registratie kan in elke EU-lidstaat. Aanmelden van nieuwe rassen kan in Nederland bij de Raad voor plantenrassen.

Claassen:

“Nederland is hier al sinds 2015 mee bezig. Vrijwel alle rassen staan daarom nu al geregistreerd. Maar het blijft voor bedrijven wennen dat je elke bruikbare mutatie moet registreren om er op grotere schaal planten van te kunnen verkopen.”

3. Herkomst uitgangsmateriaal moet bekend zijn

Van uitgangsmateriaal dat kwekers gebruiken voor vermeerdering (gecertificeerd of CAC) moet de herkomst bekend zijn. Ook als het van fruittelers afkomstig is.

Tijdpad

Vanaf 1 januari 2017 geldt voor uitgangsmateriaal van fruitgewassen een nieuw Reglement Fruitgewassen Naktuinbouw. Dit reglement baseerde Naktuinbouw op de nieuwe EU-richtlijn, die in 2014 in Brussel is vastgesteld.

Vóór maart 2017 neemt Naktuinbouw nog een aantal besluiten over de precieze invulling. Krijgt elke plant een waarmerkstrookje of wordt er per bos van tien gecertificeerd? Moeten kwekers de strookjes bij Naktuinbouw bestellen of komt er een controlestelsel zodat kwekers ze zelf kunnen drukken? In de huidige praktijk zijn al deze werkwijzen gangbaar, afhankelijk van het gewas.

Het nieuwe reglement wordt pas echt gebruikt voor het certificeren vanaf oogst 2017. Planten die in 2016 geteeld zijn, maar die begin 2017 geroid worden, krijgen nog het vertrouwde oranje strookje.

Bas van den Boom:
**“Met het nieuwe systeem
raken we de herkenbaarheid
van de Nederlandse
kwaliteit kwijt.”**

Claassen:

“De toegang tot plantmateriaal wordt groter door de harmonisatie.”

Van den Boom:

“Wij produceren bijvoorbeeld *Malus domestica* ‘Golden Parsi’ Da Rosa®. Daarvoor kopen we het virusvrije uitgangsmateriaal van een Italiaanse vermeerderingstuin, omdat het in Nederland niet beschikbaar is. Naktuinbouw certificeert tot nu toe alleen plantmateriaal dat afkomstig is van materiaal van Vermeerderingstuinen Nederland. Daarom is dit ras nu CAC-materiaal. Straks kan zo’n ras wél gecertificeerd worden.”

4. Andere waarmerkstrookjes

Naktuinbouw ontwikkelt nieuwe waarmerkstrookjes en kistkaartjes (blauwe kleur voor gecertificeerd materiaal, wit voor basismateriaal) en nieuwe certificaten. Er komt meer informatie op de strookjes, onder meer de naam of het registratienummer van de leverancier, de vermeerderingsgeneratie (in een nieuwe terminologie) en de lidstaat waar het plantmateriaal is geproduceerd.

Kriellaars en Van den Boom:

“Gelukkig staat op het strookje wie de producent is. De meeste van onze klanten kopen meer op naam van de kweker dan op keuringssysteem. Ik hoop wel dat het per stuk plomberen en strookjes bestellen bij Naktuinbouw overeind blijft. Dat is een waterdichte methode om de herkomst te traceren en wekt geen argwaan over fraudegevoeligheid bij afnemers.”

5. Meer generaties toegestaan

Het maximum aantal generaties (vermeerderingen) in de categorie basismateriaal ligt hoger dan tot nu toe in Nederland gebruikelijk. Voor aardbeiplanten bijvoorbeeld vijf in plaats van drie en voor appel en peer drie in plaats van twee.

Kriellaars:

“Uit kosten oogpunt is zelf een extra generatie mogen telen natuurlijk handig. Maar als er virusproblemen optreden, zie je dat toch vaak in de latere generaties. Dus uit kwaliteits oogpunt kun je je onderscheiden door dat niet te doen.”

Mark Kriellaars:
“Uiteindelijk ben je als kweker
natuurlijk zelf verantwoordelijk
voor de kwaliteit.”

6. Geen certificeringskeuringen meer in het buitenland

Naktuinbouw voert vanaf 2017 geen certificeringskeuringen in fruitgewassen meer uit in andere EU-lidstaten. Ook niet bij Nederlandse bedrijven. Dat doen de lokale autoriteiten.

Kriellaars:

“Wij sorteren veel van onze onderstammen in Polen. Daar ging altijd een Nederlandse keurmeester heen. De vraag is hoe daar straks gekeurd wordt. Uiteindelijk ben je als kweker natuurlijk zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit.”

Claassen:

“Niet alle keuringsdiensten zijn even ervaren. Er moet kennisuitwisseling tussen keurmeesters uit verschillende lidstaten komen. Voor kwekers die percelen hebben in landen waar de keuring nog in de kinderschoenen staat, wordt dat een probleem. Die kunnen van die percelen geen gecertificeerd materiaal meer leveren, alleen CAC. Soms kunnen we ontheffing krijgen van buitenlandse keuringsdiensten. Voor enkele percelen die net op Belgisch grondgebied liggen zijn we bijvoorbeeld al in overleg met Belgische collega's, zodat wij daar kunnen blijven keuren.”

7. Elite-systeem nader bezien

De voorschriften van de EU-richtlijn vertonen veel overeenkomsten met het tot nu toe bestaande kwaliteit-plus-systeem Elite voor softfruit. Daarmee onderscheidt dit systeem zich weinig van de nieuwe EU-certificeringskeuring. Naktuinbouw spreekt met de deelnemers over de toekomstige positie van een Elite-systeem in grootfruit- en softfruitgewassen.

Kriellaars en Van den Boom:

“Het grootste nadeel van de harmonisatie is het verlies van ons onderscheidend vermogen. Wij zijn sterk voorstander van een kwaliteit-plus-systeem om het goede imago van Nederland te behouden. Bovenop het Europese systeem zijn best extra's denkbaar: niet het maximum aantal generaties vermeerderen, alleen uitgangsmateriaal kopen van vermeerderingstuinen die erkend zijn door Naktuinbouw, Xylella-vrij materiaal garanderen. We kunnen beter de eerste zijn die de lat nog wat hoger legt dan dat we straks achter Italië of Frankrijk aanhobbelen.”